یادداشت
رابطه معاوضه بنزین با قیمت نفت . . ۱۲

بورس
واگذاری سهام کارگری ۱۳

بازار
سقوط سکه ۱۴

بازار
نگرانی ها ی افزایش قیمت زمین . . ۱۴

گفت‌وگو با اسدالله عسگراولادی

در صادرات زیره اجتهاد دارم

بهراد مهرجو

۵۰ سالی می شود که در عرصه تجارت فعالیت دارد . اسدالله عسگراولادی برخلاف برادرش حبیب الله عسگراولادی علاقه چندانی به سیاست ندارد ولی خود را نیز جدا از موتلفه اسلامی نمی داند . خود می گوید که سمپات این حزب اسلامی است اما به دنبال سیاست بازی نیست . اسدالله عسگراولادی از بزرگترین تجار خشکبار به حساب می آید که در زمینه تجارت زیره سابقه‌ای طولانی دارد . خیلی ها اعتقاد دارند که عرصه های گوناگون بازار و تجارت ایران از سوی چند تاجر سرشناس اداره می شود . به همین سبب استفاده از لفظ مافیا برای بازارهای گوناگون از سوی ناظران بی طرف به کار گرفته می شود ولی اسدالله عسگراولادی اعتقاد دیگری دارد . او می گوید : «هیچ مافیایی در کار نیست . هر کس دوست دارد، می تواند وارد عرصه تجارت شود . » وی ارتباط مالی خود با موتلفه اسلامی را تکذیب می کند ولی بر دوستی خود با اعضای موتلفه اسلامی تاکید دارد . اسدالله عسگراولادی در حال حاضر ریاست اتاق بازرگانی ایران و چین را بر عهده دارد .

■■■

■با توجه به اینکه شما در عرصه تجارت فعالیت گسترده‌ای دارید وضعیت بازرگانان کشور را چگونه ارزیابی می کنید؟

وضع اقتصادی کشور از یک نظر به خاطر مسائل هسته‌ای کمی نگران کننده است ولی از نظر کلی روند اقتصادی کشور قابل قبول است و مشکل زیادی احساس نمی شود در واقع درآمدهای حاصل از فروش نفت جبران خیلی از کاستی ها را کرده است . ذخایر ارزی پترو همچنین فروش روزانه نفت اجازه نمی دهد تا مشکل جدی ایجاد شود . اما نگرانی هایی در مورد احتمال تحریم اقتصادی به وجود آمده است . البته به شخصه اعتقاد دارم که هیچ گونه تحریمی ایجاد نمی شود و با کمک خداوند از این بحران گذر می کنیم .

■مباحث سیاسی و مشکلات به وجود آمده در عرصه بین المللی چالش خاصی را در زمینه تجارت با طرف های اروپایی و حتی آسیایی به وجود نیاورده است؟

خیر ، البته بعضی از بانک ها در کشورهای خاصی بر روی LCهای ایران حرف های خاصی را می زنند ولی تاکنون مشکلی پیش نیامده که صدمه‌ای به تجار وارد کند .

■هر روز شدت کدورت ها بین ایران و غرب افزایش می یابد . به اعتقاد شما به آینده می توان کماکان امیدوار بود؟

همه باید مقاوم و امیدوار باشند . به هر صورت کشوری که قصد دارد روی پای خود بایستد باید یکسری نامهربانی ها را تحمل کند . مواضع ایران کاملاً درست است به همین دلیل باید در مقابل خیلی از کج رفتاری های خارجی صبوری و مقاومت داشته باشیم .

■اوضاع بازار داخلی چگونه است؟

بازار داخلی به دلیل ورود یکسری از کالاهای خارجی دچار کسادی هایی شده است اما روی هم رفته می توان ادعا کرد که از بحران عبور کرده‌ایم .

■اما کسبه خرده‌پا چنین نظری ندارند . آنها می گویند تجار قدرتمند سود می کنند و خرده‌پاها ضرر .

وضع مالی کسبه جزء چندان بد نیست ولی کارخانه هایی که قصد دارند محصولات خود را بفروشند دچار کمبود نقدینگی هستند که در این جا دولت باید وارد عمل شود و کمک لازم را به این دسته بکند تا آنان بتوانند کالاهای خود را بفروشند تا گردش پول نیز به وجود آید . البته مقامات بانکی اعتقاد دارند که اگر بیش از این پول تزریق شود امکان ایجاد تورم افزایش یابد ولی در مواقعی که کسادی حکمفرما می شود سیستم باید به کمک تجار و تولیدکنندگان بیاید .

■یعنی دولت باید از طریق پرداخت تسهیلات به واحدهای تولیدی کمک کند؟

بله ، دولت به تولیدکنندگان و کشاورزان باید کمک کند . تعداد زیادی از این افراد از نظر مالی در مضیقه هستند .

■یکسری از اصناف به دنبال راهی برای دریافت وام های کلان با مدت طولانی بازپرداخت از دولت هستند یا حتی به دنبال کم کردن مالیات می روند . این موضوع نمی تواند رانت جویی به حساب آید؟

اصناف به دنبال کم کردن مالیات نیستند این حق است که اصولاً در دنیایی که در ۸۰ درصد کشورها بهره های بانکی تک رقمی است ، به بهره های دورقمی اعتراض شود . اصناف و تولیدکنندگان نیز به دنبال بهره تک رقمی هستند . حتی برخلاف برخی تصورات بهره یک رقمی تورم را پایین می آورد . بهره تک رقمی به تولید و سهولت و گردش پول هم یاری می رساند . اصناف به دنبال این هستند چرا که اعتقاد دارند با بهره های دورقمی نمی توانند کالای ارزان تولید کنند . خدمات دولتی مانند آب ، برق و . . . هر سال افزایش می یابد و این مسائل بیشتر به افزایش تورم کمک می کند تا بهره های تک رقمی بانکی . از سوی دیگر اصناف هیچ وقت به دنبال فرار از مالیات نبوده‌اند . آنها می خواهند گردش کار خود را اضافه کنند . ظاهر بهره برای اصناف ۱۴ تا ۱۵ درصد است ولی در بازار سیاه بهره این نرخ به ۲۴ تا ۳۶ درصد می رسد . اصناف در خیلی مواقع که قادر نیستند از سیستم بانکی پول مورد نیاز خود را تامین کنند ، وادار می شوند به این بازارها رجوع کنند . این بهره کمر اصناف را می شکند . اگر بهره بانکی تک رقمی شود و به مقدار زیاد در دسترس اصناف قرار گیرد دیگر وادار نمی شوند به سراغ بازارهای سیاه بروند . دولت باید به شکلی این بازار سیاه را از بین ببرد .

■ولی این به دولت ربطی ندارد که در بازار پول را با نرخ سود ۳۶ درصد به یکدیگر پرداخت می کنند .

دولت باید محاسبه کند که کدام صنف چقدر نیاز به پول دارد اگر میزان مورد نیاز را در اختیار صنف قرار دادند ، دیگر کسی به این بازارها رجوع نمی کند . در حال حاضر سیستم به شکلی است که اصناف نمی توانند نیاز مالی خود را از طریق بانک ها تامین کنند .

■تجاری مانند شما با فعالان بازار ارتباطات خاصی دارند؟

خیر ، هماهنگی و جلسات خاصی وجود ندارد . البته دیدارهایی صورت می گیرد ولی این به معنای هماهنگی نیست . اتاق بازرگانی و اتاق تعاون با بازاریان و اصناف ارتباط دارند .

■شما از باسابقه‌ترین تجار کشور به حساب می آیید . آیا تاکنون پیش آمده که از روابط خاصی برای جلو بردن کارهای خود استفاده کنید؟

بنده ۵۰ سال است که صادرکننده هستم . در تمام این ۵۰ سال نیز مقررات تمام دولت ها را رعایت کرده‌ام . از سال ۱۳۵۸ به عنوان نماینده امام وارد اتاق بازرگانی شدم . اما پیش از انقلاب هم فعالیت های تجاری ام سر جای خود بود . در واقع قدیمی ترین صادرکننده خشکبار در ایران به حساب می آیم که در این رشته به اجتهاد رسیده‌ام . در تمام طول این ۵۰ سال نیز رشته‌ام را عوض نکرده‌ام . بعد از انقلاب به دلیل اینکه نماینده امام در اتاق بودم نحوه ارتباطات و برخوردم با وزرا تغییر کرد . تا پیش از انقلاب با هیچ کدام از وزرا در رابطه نبوده‌ام . اما هیچ کار صادراتی به رابطه مربوط نیست . باید کیفیت را ارتقا داد تا مصرف کننده خارجی به سمت محصول جذب بشود . در واقع هیچ کاری با داخل نداریم . باید هر سال کیفیت را ارتقا داد . شرایط تجارت در قرن ۲۱ با سال های قبل تفاوت دارد . دیگر نمی توان با روش های سنتی جلو رفت . کارگاه ها باید نوسازی شوند . این کارهای اصلی یک صادر کننده به حساب می آید به این شکل هیچ ارتباطی به درد او نمی خورد .

■یعنی به سبب نزدیکی به موتلفه اسلامی روابط سیاسی خاصی هم وجود نداشته است؟

روابط سیاسی باید باشد ولی در جهت کمک به برنامه های کلی و نه فردی . رابطه سیاسی یعنی اگر مشکلی در یک کشور خارجی به وجود آمد از طریق وزارتخانه ها آن را برای تمام تجار بتوان رفع و رجوع کرد . در این حد روابط سیاسی ضرورت دارد . یک تاجر باید مسائل سیاسی را بفهمد ولی نباید گرفتار تنش های سیاسی بشود . تجار باید وزرا را بشناسند . در گذشته به یاد دارم که حتی ۹۵ درصد مردم تهران نام وکلای خود را نیز نمی دانستند ولی الان بنده به عنوان تاجر باید با هر ۳۰ نماینده تهران آشنا باشم .

■منظور از شناخت ، آشنایی و روابط دوستانه است؟

خیر ، یعنی برنامه های او را بدانم . باید صحبت های او در مجلس را پیگیری کنم تا متوجه شوم آیا برای انتخابات دوره بعدی او به درد من می خورد یا نه . حتی اگر جایی نیاز به راهنمایی بود باید به آنها گوشزد کرد . مثلاً آقای نماینده در فلان تاریخ چنین حرفی زدی که درست نبود و باید اینگونه صحبت می کردی . ارتباط به همین معنی است نه روابط خاص و پنهانی . بعد از انقلاب روابط تجار تنها براساس سود و زیان بود ولی حالا اگر در جایی خدمت به مملکت واجب تر از سود شخصی بود باید به فکر مملکت بود . پیش از انقلاب تنها هدف سود و زیان شخصی بود .

■این ، نوع طرز تفکر خود تجار بود؟

بله .

ادامه در صفحه ۱۲

عکس: رضا معطریان، شرق

تفسیر اقتصادی

دو لایه از تجربه تعدیل

حامد قدوسی

سیاست های تعدیل ساختاری (Adjustment Policies) یا به اختصار سیاست های تعدیل بسته‌ای سیاستی است که به لحاظ مفهومی بسیار نزدیک به بسته‌ای است که به اجماع واشینگتنی معروف است . این برنامه در دهه های ۸۰ و ۹۰ توسط دو نهاد مهم توسعه‌ای مالی بین المللی یعنی صندوق بین المللی پول (IMF) و بانک جهانی (World Bank) توصیه شده و یکی از شرط های دریافت وام هایی بود که توسط این نهادها به کشورهای در حال توسعه ارائه می شد . این وام ها گاهی به اسم وام سیاست تعدیل نیز خوانده می شدند .

ایده اصلی تعدیل این بود که قید و بندهای روی اقتصادهای کشورهای در حال توسعه که در اثر سیاست های درون گرا و حمایتی دهه های ۶۰ و ۷۰ میلادی شکل گرفته بود برداشته شده و اقتصاد انعطاف پذیری لازم برای رشد را پیدا کند . شاید بتوان گفت محوری ترین بحث در این بین رفع نواقصی بود که در اثر اختلال های قیمتی (قیمت گذاری غیرواقعی نهاده های مختلف مثل بهره و نرخ ارز و نیروی کار) در تخصیص منابع به وجود آمده بود . در صورت حرکت در این مسیر نقش دولت از کنترل مکانیکی متغیرهای اقتصادی (مثل قیمت گذاری کالاها یا نرخ ارز) به سمت هدایت اقتصاد از طریق سیاست های سطح کلان و اعطای فرصت به جامعه بر تصمیم گیری براساس قیمت واقعی نهاده ها تغییر می یابد . هرچند فهرست های مختلفی برای محورهای سیاست تعدیل ارائه شده است ولی در یک جمع بندی نسبتاً جامع و مانع می توان گفت که سیاست های تعدیل ده محور اصلی داشت که عبارتند از :

۱- آزادسازی تجارت خارجی و کاهش موانع تجارت . ۲- انضباط مالی ، کاهش کسری بودجه دولت و تلاش برای حفظ بودجه متوازن . ۳- واقعی کردن قیمت ارز . ۴- مبارزه با فساد و بهبود ساختار حکومت گری . ۵- کاهش خدمات اجتماعی و دریافت هزینه خدمات از کاربران آن و هدایت منابع دولت به سمت فعالیت های رشدزا . ۶- صیانت از مالکیت خصوصی و تشویق سرمایه گذاری خارجی . ۷- خصوصی سازی یا واگذاری مدیریت واحدهای اقتصادی به بخش خصوصی . ۸- ثبات سازی در سطح اقتصاد کلان از طریق کنترل تورم و جهش های نرخ ارز . ۹- مقررات زدایی ، رفع کنترل های قیمتی و قطع سوبسیدهای غیرنقدی . ۱۰- برون گرایی اقتصادی و تشویق صادرات .

ادامه در صفحه ۱۲